

elvüségét, a magyar alkotmány egyetlen támaszát. Hozsánna néked Héderváry-Jelasics, ki zeneszóval hozod — az abszolutizmust!

A képviselőház rendkívüli ülése.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, június 25.

Nem mondhatni, hogy a mai ülés valami nagyon izgatta volna a képviselőket. Már tíz óra volt és még igen kevesen jelentek meg a folyosókon. Annál nagyobb volt az érdeklődés a nagy közönségben. A karzatok hamarosan egészen megteltek s a Ház tisztviselőit, képviselőket, hírlapírókat csoportosan ostromolták jegyekért, de ma már kevesen kaphattak. A nagy izgalom onnan is eredt, hogy sokan azt hitték: Héderváry gróf is itt lesz az ülésen. Persze ezen a naivságon csak mosolyogtak a honatyák.

Nos, azután azt se igen lehetne ráfogni az obstrukciós táborra, mintha valami nagy diadalmi mámorban uszott volna. Kubik Béla se igen tudta, hogy örüljön-e vagy busuljon? Meg is kérdezte Zichy Jenő gróftól, hogy hát:

— Jenő kérlek, igaz-e, hogy becsaptak?

— Persze, hogy becsaptak benneteket! — felelte a nemes gróf.

Csak azt nem tudják már most, hogy Zichy gróf a becsapottakkal tart-e továbbra is, vagy pedig a kudarc után visszalép-e a szabadelpártba?

E közben azonban mind élénkebb lett a folyosó és végül fél 11 felé, az ülés közvetlen megnyitása előtt általános nagy meglepetésre megjelent Széll Kálmán lemondott miniszterelnök a kormánynak majdnem összes tagjaival. Széll csakhamar sokan vették körül és beszéltek meg vele a legujabban történeteket.

Az ülés előtt értekezlet is volt Apponyinál az ülés lefolyása tekintetében és abban állapodtak meg, hogy tetszésszerűen szólhatnak fel.

Az ülés szenzációja különben Tisza István felszólalása volt.

Részletes tudósításunk itt következik:

Elnök: Apponyi Albert gróf.

A kormány részéről jelen vannak: Széll Kálmán miniszterelnök, Lukács László, Plósz

Sándor, Wlassics Gyula, Darányi Ignác, Láng Lajos és Cseh Ervin miniszterek.

Elnök megnyitja az ülést.

Széll Kálmán a terembe lép.

Rakovszky István éjenez és tapsol. Utána a néppárt és a volt nemzeti párt éjenez.

Elnök jelenti, hogy a mai ülést több képviselő kérésére hívta össze.

Endrey Gyula jegyző felolvassa a kérérvényt.

(Barabás.)

Barabás Béla megakarja indokolni az általa beadott kérvényt. Fő panaszuk, hogy a király nem tartózkodik itt a válság alatt. A magyar tanácsosok Bécsbe járnak és idegen tanácsosokat is meghallgatnak. Elmondja az utóbbi hat hónap történetét. Arról vannak meggyőződve, hogy a katonai javaslatok ártanak az országnak. Ezért harcoltak januárig az első indemnit ellen. Ez nem használt és újból harcot indítottak. Ekkor jött a kormány részéről az erkölcsi erőszak, (Derűtség jobbról.) a mely a többségi elvet akarta uralomra juttatni. Ezzel azonban szemben volt a nemzet akarata. (Lengyel Zoltán, gróf Zichy Aladár és Zboray nagy zajban érthetetlen szavakat kiabálnak egymásnak.)

Rakovszky István: Eddig a jobboldal veszekedett, most mi veszekszünk! (Derűtség.)

Elnök csendet kér.

Barabás Béla: A harc a katonai javaslatok, illetve ujoncemelés ellen folyt, ha pedig az ujonctöbbséget fenntartják, úgy nemzeti engedményeket követeltek.

Ugron Gábor: Ez nem áll! (Nagy zaj.)

Barabás: A nemzeti jogokért való küzdelmet nem adták fel, hanem néhány hónapra elhalasztották. Mert Széll nem engedett mennie kellett!

Lengyel Zoltán: És horvát csendőrkáplárt kellett ideküldeni! (Nagy zaj.)

Barabás: A válság alatt a király nem volt itt és idegen tanácsosokra halgatva, Tisza Istvánt és az erőszakot akarták inaugurálni.

Rakovszky: De rakoppintottunk volna!

Barabás: A nemzet mindig részt vett a Habsburg dinasztia örömeiben és fájdalmában és a királynak is velünk kellett volna lenni mostani bajunkban. A királyi akaratnak is vannak korlátjai. Ki meri tagadni, hogy Tisza nyíltan az erőszakkal jött, de az erőszaktól nem ijednek meg. Csak a fejedelemtől kiinduló erőszaktól ijedtek volna meg. De ezzel szemben is volt védpajzsuk: a királyi eskü. Ebben bízunk. Széllnek a korona és nemzet közti egyetértésre vonatkozó kijelentését Bécsben kellett volna elmondania, mert a magyar király kötelességét nem teljesítette. (Ohó! kiáltások jobbról.)

Elnök Barabást rendreutasítja.

Barabás megelégedetten konstatálja, hogy a bán a katonai javaslatokat itt többé nem tárgyalja. Kijelenti, hogy ősszel egy szál katonát sem adnak nemzeti engedmények nélkül. (Taps.) Utal az öngyilkos Nyáry Pál temetésére és idézi Jókai akkori gyászbeszédét s hogy közös anyánk e föld, amelyért harcolni akkor is kell, ha keserű az élet és kívánatos a halál. (Taps a balon.)

(A volt miniszterelnök.)

Széll Kálmán miniszterelnök: Nem miniszterelnök többé, nem is pártvezér s csak az ügyek vezetésével van megbízva, de így is a felelősséget itt védenie kell. A király azt nevezi ki miniszterelnöknek, akit akar, ez az ő joga. A parlament viszont megadhatja, vagy megtagadhatja a támogatást. A koronának joga van tanácskozni, akikkel akar, (Nagy zaj. Nem áll! Nem áll! kiáltások.) de magyar ügyben csak magyar hazafiakkal beszél. Ha a mostani válságban osztrák államférfiakkal is tanácskozott, az csak a katonai kérdések miatt történt. Magyar ügyekben csak magyar emberrel beszél a király. A magyar korona szentség és a magyar király személye szent. (Éljen a király! Zajos éljenzés.) I. Ferenc József a Habsburgok között a legalkotmányosabb. Hogy ő csak mint alkotmányos fejedelem akar uralkodni, abban kételkedni bűn. A magyar király alkotmányunk és törvényeink hű őre. Ezt szívveljélek meg. (Zajos éljenzés.)

(Tisza István gróf megbízatása.)

Tisza István gróf: (Nagy zaj balról. Abcug! kiáltások.)

Elnök: Csendet kér, Tisza meghallgatását követeli.

Tisza István gróf: Egyáltalában nincs szándékában a mai eszmeeszerében részt venni. Hiba is volna, ha most, a mikor kilátás van a békés parlamenti tárgyalásra, akkor...

Kubik: Olajat a tüzre!

Tisza István... ellentéteket idézzünk fel. De Barabás egy kijelentésére nem válaszolni, kötelességmulasztás volna. Barabás azt mondta, hogy a király idegen tanácsosok meghallgatására Tiszát, illetve az erőszakot küldte le. Miután megbízatása eredményre nem vezetett...

Rakovszky: Országos botrány lett volna! (Zaj.)

Fentzsch báró: Ne kiabáljon! Ne csináljon botrányt!

Tisza István gróf: ...nem közjogi felelősséggel, de morális felelőssége tudatában tesz egy kijelentést. Megbízatásakor maga (Tisza) ajánlotta a koronának azt a politikát, a melyet követni akart. (Zaj balról.) Nem idegen tanácsosokra hallgatott a korona, hanem magyar emberre: Nem mondja most helyes, vagy helytelen lett volna-e az ő politikája. De

osztrák-magyar és az orosz diplomácia is részt vett a fogadtatáson.

De hol voltak a többiek? ... A mint kitűdött, pár nappal a bevonulás előtt valamennyien „szabadságra utaztak“. Ausztria-Magyarország és Oroszországnak pedig céljai voltak, azért vett részt az ünnepségen. Ez nem azt jelentette, hogy feledve minden, hanem: szigorú büntetést a királygyilkosoknak!...

S ha Péter király kötélinek áll, elveszti a katonaság bizalmát, ha pedig a hatalmasságokat mellőzi, akkor nincs barátság, Szerbiára nézve többé nincs pardon s elveszti a nép bizalmát, a mely csak most kezd a vérfürdőből felocsudni.

Itt nincs kibontakozás.

A fogadtatást az összeesküvők és a katonaság csinálta, a népet pedig a kíváncsiság vonzotta.

Péter király arcán látszott, hogy az utolsó napok meglepetésével, a megpróbáltatások végtelen sorozata, az izgalmas epizódok igen megviselték.

Halálsápadtan ült ugyanabban a királyi fogatban, mely még husz nappal ezelőtt Sándor királyt és Draga királynőt hordozta körül a városban. Ugyanaz a francia parókás kocsis, ugyanaz az udvari fogat, ugyanazok a délceg, tüzes paripák.

Félelem nem volt az arcán, nemes vonásairól inkább a bánat tükröződött vissza. Talán csak arra a gondolatra sápadt el, hogy az Obrenovicsok gyilkosai képezik a diszkriminációt mellette. Akik érte mentek, az új adjutánsok, miniszterei, a kik előtte és háta mögött lovagoltak, azok mind gyáva, esküszegő királygyilkosok.

A katonaság sorsfalai közül csak a bakancsok összeverése hallatszott, itt-ott egy ágyudörgés, egy zsvió. S míg a székesegyházban felhangzott a hálaadó zsoltó, az utcákon szólt a katonabanda, a meggyilkoltak özvegyei és árvái, rokonai és hozzátartozói buszot, véres buszot esküdtek. Szegény Péter király talán ezért volt oly halotthalavány. Félelemről szó sem lehetett, mert hisz hős az, aki Belgrádba el mer menni — királynak.

A mi megtörtént, azon változtatni immár nem lehet. Erre alapították tervüket az összeesküvők is. Még az Obrenovicsok ádáz ellenségei sem tudták valamennyien a katonaság véres szándékát.

Lyuba Zsivkovics volt ügyvédet, a kit mindenki, mint az Obrenovicsok nyílt ellenségét ismert, a borzalmas vérfürdő éjszakáján álmából verték föl. A legradikálisabb politikus volt s életét sohasem érezhette biztonságban.

Egy katonatiszt zörgetett a kapuján:

— Zsivkovics jöjj fel azonnal a konakba!...
— Nem megyek, volt rá az erélyes válasz.
— A király hivat, — erősítette a katonatiszt.

— Még akkor sem megyek!...

A katonatiszt látta, hogy nem boldogul Zsivkovicscsal, aki azt hiszi, hogy mint annyi mást, őt is elakarják láb alól tenni, — kérésre fogta tehát a dolgot:

— Zsivkovics, jöjj azonnal, szükségünk van rád, a király meghalt!...

Zsivkovics most méginkább azt gondolta, hogy élete ellen törnek s cinikusan mondta: — Hagyj aludni s mond meg a királynak, hogy nem megyek!...

A katonatiszt erre leoldotta revolverét és benyújtotta az ablakon Zsivkovicsnak:

— A királyt megöltük és Karagyorgyevics Péter az új király. Ha bántódásod lesz, itt a revolverem, engem löj először keresztül. Jöjj azonnal a konakba, szükségünk van rád.

És Lyuba Zsivkovics követte a tisztet a konakba, ahol igazságügyminiszterré választották.

Íme, ebből is látszik, hogy az Obrenovicsok legádázabb ellenségei sem voltak mind beavatva az összeesküvésbe.

A katonaság egyrésze kezébe ragadta a hatalmat, a többiek pedig egy kis fejcsóválás

kijelenti, hogy minden ízében alkotmányos és parlamentáris lett volna a politikája. Abban a pillanatban pedig, a midőn arról győződött meg, hogy e politikai támogatást nem talál, azonnal hálás köszönettel visszaadta a megbízatást és arra kérte a koronát, hogy a bonyodalmakat békésen intézze el. Nyugodt lelkiismerettel vállalja ezekért a felelősséget. (Eljenzés jobbról.)

Polonyi Géza: A lapok hírei miatt panaszkodik. Semmi paktumot nem kötöttek a bálnál. Fenntartották cselekvési szabadságukat. A kiegyezésről pedig szó sem volt a bálnál való beszélgetésben.

Elnök az ülést felfüggeszti.

Szünet után szólásra emelkedett **Berzeviczy Albert**, de olyan zaj volt a teremben, hogy alig lehetett megérteni. Berzeviczy azt indítványozta, hogy ne folytassák ezt a vitát és a régi határozathoz képest a Ház határozza ujlággal el, hogy az új kormány megalakulásáig nem tart üléseket.

(Vizsoly a függetlenségiek között.)

Csávolszky Lajos fejtette ezután álláspontját a függetlenségi párttal szemben és Barabás és Polonyi eljárását bírálta, szerinte pusztán a katonai javaslatok visszavonása győzelmet nem jelent, s ha csupán ez az eredmény, akkor hiába való volt a függetlenségi-párt harca. Egy kis kitartással több eredményt is lehetett volna elérni.

Molnár Jenő: A fegyvereket nyárára eltekintjük jégre!

Csávolszky Lajos: Csak akkor leszünk mindannyian megelégedve, ha látjuk, hogy teljes diadalt arattunk.

Elnök jelenti, hogy szólásra még többen fel vannak irva. Miután azonban ezt a vitát csak a napirendhez való hozzászólásnak tekintik, csak abban az esetben enged meg a további felszólalásokat, ha ezt a Ház tagjai nem tekintik a jövőre nézve precedensnek.

Holló Lajos szól ezután. Tiltakozni kell, ugymond — az ilyen politikai celszörvények ellen és lehetetlenné kell tenni a vas emberek eljárását.

Wittmann János: Ilyen csak egy van, ez *Fejérváry!*

Papp Zoltán: Buktassátok meg, ő is megbuktatta Széll Kálmánt!

Vázsonyi Vilmos metsző gunnyal kritizálta ezután a függetlenségi párt eljárását. Beszéde alatt a függetlenségi párt részéről folyton közbeszóltak és tiltakoztak Vázsonyi feltevései ellen.

— Ez nem járja, ne gyanúsítson! — szölt közbe **Iusth Gyula**.

után belenyugodtak a változhatatlanba. Maga a nép félt és hallgatott és mikor a részeg katonaság zsvivó Krragyorgyevicset ordított, ők is gyáván utána kurjongattak.

Péter király elfoglalta őseinek trónusát. Még a trón párolog a meleg vértől, még inog Szerbia alatt a föld, az ég is oly borus volt, a varjuk pedig egyre kárognak! . . . Egyébként semmitsem lehet tudni, Szerbia a meglepetések hazája s az lenne a legnagyobb meglepetés, ha Péter király, miat más rendes halandó, minden erőszak nélkül végeznék be földi pályafutását.

Lassan esteledik. Sorban gyulnak fel a lámpiónok s egy óra múlva már fényűzően tükröződik vissza Belgrád a Duna és a Száva szögletéből.

A diszeldadás is elmúlik a színházban és Péter király nyugodni tér a konakba. Az új konakba költözött, mert a régi konak még csurom vér; két hét alatt sem tudták a borzalmas gyilkosság és rombolás nyomait eltüntetni.

Szegény Péter király, vajjon mit álmodik az első éjszakán s vajjon lesz-e egy nyugodt éjjele is? . . .

Németh Péter.

Vázsonyi: En nem gyanúsítok, csak azt mondom, hogy a függetlenségi párt taktikája nem volt helyes.

Rakovszky István: Polonyival vitatkozik, azután a Tiszák és Fejérváry fondorlatait ismerteti. Széll Kálmánt és Fejérváryt védelmébe veszi a Tiszák ellen.

(A Ház elnapolása.)

Elnök javaslatára a Ház elfogadta az utolsó ülés zártározatát, melylyel a legközelebbi ülés egybehívásával az elnökséget bizta meg.

Az ülés fél 3 órakor ért véget.

TÁVIRATOK.

A balkáni zavarok.

Konstantinápoly, június 25. A kirkilissai helyőrséget (drinápolyi vilajet) megerősítették egy zászlóaljjal, mert a komité-bandák állítólag ostromot terveznek a város ellen. Ugyanezen okból fegyverrel látták el a környékbeli falvak mohamedán lakosságát.

Konstantinápoly, június 25. A Hatiboll Grudából Montenegróba menekült albán családoknak akiknek a szultán megkegyelmezett és megengedte, hogy visszatérjenek, visszatértükkor le kellett volna tenniük a hűségüket a tuzii kajmakámnál. Ezt az albánok nem tették meg, miért is felelősségre fogják őket vonni.

A főváros Arad ellen.

(A Kossuth-szobor ügye.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, június 25.

Valamikor, talán már el is felejtettük, Arad városa megsürgette a fővárosnál a Kossuth-szobor létesítését. A törvényhatóság átiratot intézett a társtörvényhatóságokhoz, amelyben aggodalmát fejezi ki afelől, hogy a főváros egyre késlekedik a Kossuth szobor felállításával. Joggal tehetett ezt, miután a Kossuth szobor nem volt a főváros belügye. Annak alapja az ország közadakozásából gyűlt össze s Arad városa csak a közhangulatnak adott kifejezést, a midőn figyelmeztette a fővárost a föltételekre, a melyek a szobor felállításának feltűnő késlekedéséből származnak.

Most egyszerre a főváros fölpattan és heveskedik. A főváros tegnapi közgyűlésére a tanács kitűzete, Arad város átiratát, azzal a javaslat: adjon a közgyűlés sajnálatának kifejezést, hogy az aradi átiratban az igazsággal nem egyező olyan adatok is vannak, amelyek alkalmasak voltak arra, hogy a többi törvényhatóságokat félrevezessék a főváros eljárásának a megítélése tekintetében. Mindezeknél fogva, a tanács javasolja, hogy a főváros közgyűlése az alaptalan vádak a leghatározottabban utasítsa vissza s egyuttal térjen rajta napirendre.

Ez a javaslat nem találkozott általános pártolással. **Sümegei Vilmos** bizottsági tag elismerte, hogy a Kossuth-szobor ügyében a fővárost gáncs nem érheti, mert megtette köteleességét. De másrészt bizonyos, ugymond hogy Arad törvényhatóságát, ha erős szavakkal él is, *nemes intenció és hazafias érzés* vezette. Ezért kihagyandónak vélte a tanács javaslatából e szavakat, hogy: „az alaptalan vádakat visszautasítjuk.“ Egyszerűen térjen a közgyűlés napirendre.

Miután **Kasics Péter** is az egyszerű napirendre térést indítványozta, szavaztak. A többség a tanács szigorú hangú válaszát fogadta el.

Szóval: a főváros „kikéri magának“. Csupán az a kérdés, mért most, holott az aradi átirat több mint félesztendő? A valószínűség megadja erre a talányra a választ. Csak most, a főváros ezen közgyűlésén jutottak a Kossuth-szobor ügyében odáig, hogy javaslatot tegyenek: a Kossuth-szobrot a *parlamentári épület* fő-

homlokzata előtt, a főbejárással szemben levő téren helyezték el. A közgyűlés ehhez az előterjesztéshez egyhangulag hozzájárult. Ezután pedig, persze, könnyen utasíthaták el Arad aggodalmait és „alaptalan vádjait.“

Aradváros, a melynek átiratával egyéb célja nem volt, minthogy az ország Kossuth-szobrát megsürgesse, bizonyára zokszó nélkül fogadja a főváros visszautasító válaszát: a fő, hogy a szobor meglegyen. Azonban a főváros, ha eddig várt, várhatott volna, még egy keveset. A visszautasítás még korai. Ismerjük a főváros gyorsaságát a hazafias ügyek terén. Ha majd a parlamenti épület előtt csakugyan állani fog a Kossuth-szobor, ugy, a mint azt a nemzet méltósága megköveteli, akkor fölösleges lesz a főváros tanácsának javasolni, a közgyűlésnek határozni. Ez a szobor lesz a legerőlyesebb visszautasítása Arad város „alaptalan vádjainak.“ És ezt a visszautasítást a legörömestebb viseljük el.

A harmadik királysértési pör.

(Thury Zoltán, mint vádlott.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, június 25.

A budapesti büntető törvényszék, mint esküdtbíróság ma tárgyalta **Thury Zoltán** királysértési pörét: a harmadik királysértési pört egy hét alatt. **Thury az Új Század** című hetilap 1902 évi december 3-ikán megjelent számában „A magyar kincsek Bécsben“ felirattal írt cikkében a következőket is mondja:

„Bécsben egy csomó magyar kincs van. *Ellopták tőlünk*. Még hadijogon sem szerezték, hanem egyszerűen elemelték. Kik? Az *uralkodóink*. Elvitték a más tulajdonát azon a jusszon, hogy „én vagyok az ur, a törvény, a hatalom“. . . Hol a zsandár, aki utjába mert volna állani fő-fő gazdájának.

A magyar kincsek visszaköltöztetése nem történt meg. Karmai közt tartja a zsákmányt a kétféjű sas és hiábavaló a lelkiismeret leg-egyszerűbb argumentálása a logikával és tisztességgel. Nyilvánvaló, hogy a magyar műkincsek átvándorlása tisztára lopás. A tolvajságok hosszú sorozata . . . A magyar műkincsek nem váltak bécsi tulajdonná azzal, hogy Bécsbe kerültek. Az uriember nem ismer elévülést. A gavallér nem buvik el kötelezettségek alól semmiféle ürügyek alapján.“

Ezekben az ügyészség királysértést látott és sajtópörbe fogta Thuryt. A tárgyaláson **Zsitvay Leo** elnökölt; a vádhatóság képviselőjében **dr. Geguss Gusztáv** ügyész helyettes jelent meg, a védelmet pedig **dr. Pollacsek Sándor** látta el.

Thury az általános kérdésekre elmondja, hogy 33 éves, ev. ref. vallásu, kolozsvári származásu, hirlapíró. Kijelenti, hogy a cikket ő írta, elvállalja a szerzőséget és a felelősséget.

Az elnök: Mi indította önt a cikk megírására?

Thury: Meggyőződésem az, hogy a cikket meg kellett írnom: örökké nem lehet az, hogy a magyar műkincsek Bécsben maradjanak. Ezt nem kívánhatom mástól, mint akitől a kincsek visszaadása függ. Közérdeket szolgáltam, mikor nem a magamé, hanem a nemzet kincsét követeltem vissza. Ezzel királysértést nem követhettem el. Amit ő felségéről írtam, az nem lehet sértő és nem is sértette a király személyét, mert tisztán argumentáció volt.

Az inkriminált cikk felolvasása után **dr. Pollacsek Sándor** védő kijelenti, hogy kívánja a bizonyítást történelmi adatokkal. Így a műkincsek nagy része a bécsi nemzeti múzeumban van. Kéri, hogy az esküdteknek adják át a múzeum katalógusát, amelyből meggyőződhetnek, hogy ott legalább is huszonöt nagy műkincsek vannak elhelyezve. A magyar nem-

zeti muzeum régiségi osztályának évkönyvét is bemutatja, amely igazolja, hogy a világ legelső páratlan műkincsét az Attila-kincseket milyen erőszakos módon vitték Bécsbe 1850-ben. Az általa produkát bizonyítékok bevilágítják azt a háttér, ami vádlottat a cikk megírására indított.

A főügyész kijelenti, hogy az ügy elbírálásához nem szükséges egyéb, mint a bevádolt cikk. A mult dolgai nem tartoznak ide. A védő által bemutatott dolgozók közkezen forognak, de bizonyításra fel nem használhatók, mert alkalmas annak az elvnek sértő módon való megtámadására, hogy a király személye szent és sérthetetlen.

A védő szerint az ügyész tart a bizonyítástól, mert ha történelmi adatokat ismertünk, ha jogunkkal élve kérjük a bizonyítást, ezzel megsértjük a király szent és sérthetetlen voltát. Ezt az elvet, mert hamis, visszautasítja. Ha az megállna, akkor a magyarok történetét el kellene égetnünk és azoknak szerzőit a vádlottak padjára hurcolnunk.

A bíróság hosszabb tanácskozás után a védőt a kérelmével elutasította, mert a jelen esetben bizonyításnak nincs helye, azt a védő egyenesen nem is kívánta és ilyen bizonyítási mód és eszköz különben sem használható, mert az már tisztán a védőbeszédre tartozik.

A védő a határozat ellen semmisségi panaszt jelentett be.

Az ügyész előterjesztésére a bíróság a következő kérdést intézte az esküdtekhez:

Vétkes-e Thury Zoltán a király személye ellen elkövetett sértésben?

Ezután nyomban megkezdődtek a perbeszédok.

A perbeszédok után az esküdtek a föltett kérdésre nemmel válaszoltak, a mire a bíróság Thuryt fölmentette.

SPORT.

+ Az országos atléta-verseny. Az Aradi Atlétikai Klub vasárnapi nagy versenye, a mint előrelátható, országos érdekű sport esemény lesz. A versenyen nyolc fővárosi sport egyesület két vidéki és két helybeli klub képviselteti magát 36 nevezővel, a kik közül 12 a pestiek sorából került ki. A különböző versenyszámokra 77 nevezés történt, amelyekből a fővárosi atlétákra 26 esik. A hét versenyszám közül a rud magas ugrást kivéve minden egyes számban indulni fognak Magyarország jelenlegi bajnokai. Igen díszesek a verseny tiszteletdíjai és érmei, a melyek Grallert, R. és fia ékszerész cég kirakatában láthatók. Az Aradra érkező sportvendégek zömét temesváriak kepezik, akikkel különben az atlétikai viadalok után felette érdekes football mérkőzés lesz. A temesváriak football csapatában részt vesznek mint csatárok: Trinks, Kertész, Gröftner, Fáy. Fedezett: Schwartz, Raitz, Varga. Hátvéd: Popovits, Kiselják és kapuvédő: dr. Dobroszláv. A jegyeket versenyre Révész Nándor árúsítja.

Az Aradi Athletikai Klub versenyintézősége ma a klub tagjaihoz az alábbi felhívást bocsátotta ki: Amidőn az általunk folyó évi június hó 28-án rendezendő országos athletikai viadal és football-matchen való megjelenésre felkérjük tagtársainkat, a siker érdekében felkérjük tagjainkat, hogy ösmerőseik között a verseny iránt a legszélesebb körben érdeklődést kelteni sziveskedjenek. Értessítjük egyben, hogy tagjaink a versenyre beléptidíjat nem fizetnek s belépő-jegyül igazoló-jegyük szolgál.

Fejérváry lemondott.

(Khuen-Héderváry kabinetje.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, június 25.

Khuen-Héderváry gróf megkapta a királytól a formális megbízást a kabinetalakításra és Budapestre egyenesen annak a hírével jött, hogy az új kabinetet már meg is alakította. A bán kabinetalakításának legszenzációsabb részlete, hogy Fejérváry Géza báró nem vállalt benne tárcát. A báró, aki tizenkilenc éve viselte a honvédelmi tárcát, és akit meg nem ingattak az azóta következett kormányválságok, lemondott, és a király, akinek, úgy mondták, Fejérváry egyik legkedvesebb embere volt, a lemondást elfogadta. A bán kabinetje egyébként a Széll-kabinet tagjaiból fog állani, csupán a honvédelmi tárcánál és a király személye körüli miniszterségben lesz változás.

A szabadelvű pártban nem állt helyre az egység, sőt Fejérváry báró lemondása az ellentéteket még jobban kiélesítette. A szakadás közelebb van, mint bármikor.

Legújabb távirataink ezek:

Megbízás a kabinetalakításra.

Bécsből telegrafálják a Budapesti Tudósító-nak: Khuen-Héderváry Károly gróf, aki ma reggel ide érkezett, lakásán Bechtolsheim lovassági tábornok és Fejérváry Géza báró tábornok, honvédelemügyi miniszter látogatását fogadta.

A bán reggel 9 órakor megjelent a Felső előtt magánkihallgatáson, amely közel egy órán át tartott. Khuen-Héderváry gróf budapesti küldetésének eredményéről jelentést téve, ennek alapján a Felső őt egy új magyar kabinet alakításával bizta meg.

A designált magyar miniszterelnök innen a kabinetirodába ment, ahol 11 óráig időzött.

Később meglátogatta Széchényi Gyula gróf és Kállay Béni minisztereket, valamint Körber dr. osztrák miniszterelnököt.

A mai általános kihallgatások után Khuen-Héderváry Károly grófot újra s Fejérváry Géza bárót a király magánkihallgatáson fogadja.

A kormányalakítással megbízott magyar miniszterelnök ma délután 3 órakor Budapestre utazik, ahonnan valószínűleg még e hét folyamán az általa alakítandó kabinet tagjaival a Felsőnek való bemutatás és eskütétel céljából újra Bécsbe jön.

A M. T. I. jelenti: Khuen-Héderváry grófot ma délelőtt 9 órakor a király kihallgatáson fogadta, a melyen jelentést tett a parlamenti vezérférfiakkal folytatott tanácskozásai eredményéről. Ezen jelentése alapján a király gróf Khuen-Héderváryt megbízta a kabinetalakítással. A kijelölt miniszterelnököt a király délután fél 2 órakor újból kihallgatáson fogadta. Báró Fejérváry honvédelmi miniszter fél 1 órakor jelenik meg a királynál kihallgatáson. Gróf Khuen-Héderváry és Fejérváry báró honvédelmi miniszter délután 3 órakor szándékoznak visszatérni Budapestre. Gróf Khuen-Héderváry Budapestben mindenekelőtt a kabinet megalakításához fog látni és lehetőleg minél előbb ismét visszatér Bécsbe, hogy javaslatot tegyen a felsőnek az egyes tárcák betöltéséről.

Fejérváry báró lemondott.

A déli órákban Budapestben elterjedt a híre, ezt pedig nem cáfolták meg, hogy Fejérváry Géza báró az új kabinetnek nem lesz tagja, s a királynak már be is jelentette, hogy a honvédelmi tárcát nem fogadja el.

Bécsi jelentések szerint Fejérváry Géza báró Körber dr. osztrák miniszterelnökkel és Pitreich közös hadügyminiszterrel folytatott tárgyalásokat.

Délben fél 1 órakor a Burgba hajtott, a hol a király kihallgatáson fogadta. Fejérváry a másfél órás kihallgatáson kijelentette az uralkodó előtt, hogy az új kabinetnek nem lesz tagja.

Mikor a Burgból kijött, egy ujságíró megszólította Fejérváry bárót, aki az ujságíró előtt kijelentette, hogy a jelenlegi viszonyok között nem maradhat meg állásában.

— Megyek, — mondotta Fejérváry — mert a jelenlegi viszonyok között nem maradhatok.

Mikor az ujságíró erre ellenvetéseket tett s azt kérdezte, hogy megingathatatlane ez az elhatározása, Fejérváry azt felelte:

— Semmi sem tarthat vissza, mert ezzel tartozom önmagamnak.

Ezt a szót se hivatalosan meg nem erősítették, sem meg nem cáfolták.

A parlament munkarendje.

A függetlenségi párt ma este értekezletet tartott. Ezen Barta Odön kijelentette, hogy a bán a függetlenségi párt kiküldöttjeinek kérdéseire a kiegyezés felől a következőket mondotta:

— Jöhetnek oly viszonyok, hogy épp a magyar érdek fogja parancsolni, miszerint a kiegyezési javaslatok egyáltalán ne tárgyalassanak.

A parlament jelenlegi munkarendjére nézve Kossuth Ferenc autentikus forrásból a következőket jelenti. A sorrend:

1. Az indemnitás.
2. Az ujonc-megajánlás.
3. A költségvetés.
4. A tisztviselők fizetés-rendezése.
5. A beruházási javaslat.

Ezt a nyári szünet követi.

Forrongás a szabadelvűek között.

A szabadelvűpártban ma este rendkívül élénk volt a hangulat. A bán jövetelét várták nagy érdeklődéssel, amely ma estére volt jelezve.

A hangulat azonban lelkesnek egyáltalán nem volt nevezhető. A kedélyek nyomottak voltak, különösen azok hatása alatt, a kik a képviselőház mai ülésén történtek. Élesen ritt ki az ellentét a volt nemzeti pártiak és az ó-liberálisok között, akik gyakran éles szóváltásba törtek ki.

Az elkeseredettség oka az volt, hogy Rakovszky az ülésen az ó-liberálisokat vicinálístáknak nevezte; ezt a volt nemzeti pártiak közül többen tagssal fogadták és bátorították Rakovszkyt.

Hozzájárult ehhez a hír, hogy Fejérváry báró, akinek személyében az ó-liberálisok a szabadelvűség egyik biztosítékát látták,

—x— Kéz és lábizzadás ellen kitűnő a *Kossuth* gyógyszerész izzadás elleni kenőcse, 1 tégely ára 1 korona. Kapható Kossuth Pál gyógyszerésznél Arad, Boros Béni-tér 15. (Dengl ház). Gyógyszereknek: Vojtek és Weisz, Krausz Elemér és társai urak droguerijában.

Agyonütött földbirtokos.

(Gyilkosság a kalapácsal.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától —

Arad, június 25.

Biharvármegye egyik leggazdagabb földbirtokosát, *Hornyánszky* Pált hegyköz-pályii birtokán uradalmi kovácsa agyonütötte.

A nagy föltűnést keltő esetről a következőket írják:

Hornyánszky Pál, Biharvármegyében szerepívő ember volt. Allandóan hegyköz-pályii birtokán tartózkodott s maga intézte egész gazdaságát.

Szerda reggel szokása szerint kint járt a mezőn. Jelentették neki, hogy a széna-gyűjtő gép elromlott. Az ugynevezett kerék abrincs törött el s *Hornyánszky*, az uradalmi kovácshoz *Vad* Károlyhoz küldte, hogy azonnal javítsa meg. Később ő maga is elment a kovácshoz s nagy felindulással látta, hogy parancsa ellenére, még hozzá sem fogott a gép megjavításához. Élesen kikelt ellene, mire a kovács védekezni kezdett:

— Nem tudom magam megcsinálni. Várom míg az asszony hazajön, ő majd segíteni fog.

Hornyánszky erre még jobban indulatba jött s olyan sértő kifejezéseket mondott, melyek az asszonyra is vonatkoztak. A kovács erre még nagyobb gorombasággal felelt, de ezt már *Hornyánszky* alig hallotta, mert erre már kifordult a műhelyből. *Vad* Károly kovácsmester utánna ugrott és megragadta *Hornyánszky* jobb kezét, melyekben egy kézi csákány volt, magához ölelte és a kezében lévő kis kalapácsal hátulsó koponyájára ütött. A megtántorodott embert erre leteperte a földre és még háromszor végig vágott rajta. Az első ütésre, azonnal kifolyt az áldozat agyvelője, a második ütés szintén mélyen belehatolt a koponyába. A törvényszéki orvosok megállapítása szerint, mind a négy ütés feltétlenül halálos volt.

Az agyonütött földbirtokost holtan szállították a kastélyába. *Vad* Károlyt pedig a csendőrök azonnal letartóztatták. Az eset híre mindenfelé óriási szenzációt keltett s nagy néptömeg verődött a kastély elé.

Hornyánszky Pál eltorzult arccal, véres ruhájában, a kastély hálószobájában feküdt, de a csendőrök senkit sem bocsájtottak be hozzá.

A nagyváradi kir. ügyészség kiküldöttjei a helyszínen tartották meg a vizsgálatot.

Vad Károly teljes beismerésben van. Védelmére felhossa azt a rossz bánásmódot, melyben az ő állítása szerint *Hornyánszky* az alkalmazottjait részesítette.

— Kutyanak nézett bennünket uram! Nem akartam én megbántani, de nem tudtam mit csináljak, belém bujt az ördög.

A kihallgatás után *László* Márton alügyész parancsára a csendőrök azonnal Püspökibe akarták szállítani *Vad* Károlyt, de ez könnyörögni kezdett:

— Tessék megengedni, legalább, hogy had bucsuzhassam el a családomtól!

Az ügyészség megengedte a kívánságot s könyfacsaró jelenet következett erre. Előbb az asszonyt ölelte át zokogva a szerencsétlen ember, aki szintén sirva szoritotta az urát magához. Majd öt éves leánykájától vett bucsut,

össze-vissza csókolta, aztán egy teknőben levő legkisebb gyermekét vette fel. A kis csemete mélyen aludt. Óvatosan csókolta meg, nehogy felébredjen, aztán visszatette bölcsőjébe. A csendőrök ezután elhurcolták Bihar Püspökibe az őrsparancsnoksághoz, honnét a nagyváradi királyi ügyészség fogházába szállították.

TANÜGY.

(—) Képesítő vizsgálatok az aradi tanítóképzőben. Az aradi állami tanítóképző intézetben ma fejezték be a szóbeli tanképesítő vizsgálatokat, melyek hétfőn kezdődtek. A tanképesítőre harminc tanítójelölt jelentkezett, kik valamennyien képesítést nyertek. Az új tanítók névsora a következő:

Balláth Vencel, Burger József, Cselebits Szvetozár, Csukás Zoltán, Csiky Gyula, Deák Dezső, Feil János, Fekete József, Frohnmeier János, Gunscher Károly, Guth János, Gyorgyevits Gyula, Haman Domonkos, Holók Gyula, Ifkovits Sándor, Kmetykó Lajos, Knapp József, Knébel Ferenc, Kovács Abel, Kovács Ferenc, Nádra György, Rostás János, Schwellengraber Ferenc, Setz Frigyes, Török Mihály, Veszlóvszky István, Vladucsán Mihály, Vogel Emil, Weber János és Weitz Győző.

A vizsgálóbizottság elnöke *Varjassy* Árpád kir. tanfelügyelő a vizsgáló bizottság jelenlétében ma délután hat órakor hirdette ki az eredményt s buzdító szavakat intézett a végzett ifjakhoz. Főhivta őket, hogy első sorban magyar tanítók legyenek s olyan hazafias irányban és szellemben neveljék a gondjaikra bízandó ifjúságot, a milyenben őket az anyaintézetben nevelték. Az okleveleket a végzetek egy hét múlva kapják meg. Holnap reggel a tanári kar évről értekezletre gyűl össze.

(—) Az aradi nőipariskola kiállítás a tömegesen jelentkező érdeklődőkre való tekintettel még holnap, a hó 26-án délig lesz nyitva.

(—) Eretnségi a kereskedelmi iskolában. Az aradvárosi felső kereskedelmi iskolában a hó 22-én kezdtek meg az eretnségi vizsgálatokat, a melyek eredményét ma hirdették ki. A vizsgálatokon a vallás- és közoktatásügyi miniszter részéről *Márki* Sándor dr. kolozsvári egyetemi tanár, a kereskedelmi miniszter részéről *Dömötör* Pál dr. budapesti felső ipariskolai tanár elnökölt. Az eretnségi vizsgálatok eredménye fölöttébb kielégítő és dicséretére lehet a felső kereskedelmi iskolának. A negyvenegy tanuló közül csupán ketőt vetettek vissza, azokat is csak két hónapra. A vizsgálatot sikerrel letették a következők:

Telesen érettek: Keresztési János és Rudas Jenő.

Jól érettek: Klein Jenő, Koch Miklós, Miklós Balázs, Nichin György, Róth Géza, Schmidt Ferencz, Weisz Imre.

Egyszerűen érettek: Abelesz Miksa, Basch Dezső, Beck Tibor, Borotvás Pál, Ecseki Flórián, Eisel Gyula, Goldzieher Vilmos, Gráb József, Halász Jenő, Hirsch Béla, Institoris Gyula, Kaufmann Lajos, Kende László, Kliegl Zsigmond, Kollmann Emil, Köhler Vilmos, Lámoth Károly, László Gyula, Merk Antal, Nagy Imre, Pollák Kálmán, Probst Lajos, Ruzs János, Stein József, Szabó Pál J., Szegfü Miksa, Török Zoltán, Vertán Gusztáv, Ziegler Kristóf.

A miniszteri biztosok az elért szép eredményt konstataálva, elismerésüknek adtak kifejezést a tanári kar, különösen *Abrai* Lajos igazgató és *Kabdebó* Lajos tanár, az eretnségi-sek osztályfőnöke iránt.

(—) Első vizsgálat. Az október hóban megnyitott segai iskolában ma tartották meg az első vizsgálatot. Kevés vizsgálaton volt annyi közönség és oly élénk érdeklődés, mint ezen. Nemcsak Ségából, hanem a belvárosból is sokan voltak jelen. A többek között *Millig* József iskolafelügyelő, *Sófalvi* György igazgató, *Domonkos* Lajos törv. hat. bizottsági tag, *Grén* Nándor főkapitány, *Gebhart* István törv. bizottsági

tag, *Darányi* János igazgató és sok tanterfiu, az egyikől számos szülő. Az eredmény igen kielégítő volt, s már az első vizsgálat jelét adta az új iskola szükségessé voltának és életképességének. Különösen meglátszott az iskola nagy magyarosító ereje, a tanyai román gyerekek közül, akik az év elején még semmit se tudtak magyarul, most folyékonyan beszéltek. Az iskolaszék és a város képviselői ezért elismerésüket is fejezték ki *Szántó* Lajos és *Lantos* Miksa tanítóknak.

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ A miniszterek sajtópöree. A kormány tudvalevőleg az államkincstár részére megvásárolta a Csorbai tavat, a melyért *Hohenlohe* herceg három millió koronát kínált. A *Népszava* című szociálista lap 1901. évi október 12-én megjelent számában a csorbai tó vagy a legszemérmelenebb panama című cikkében foglalkozott a csorbai tó megvásárlásával s nemcsak támadta a kormányt, a miért a tavat megvette *Szent Iványi* Józseftől, hanem a kormány két tagját: *Szék* Kálmán miniszterelnököt és *Darányi* Ignác földmívelésügyi minisztert egyenesen azzal gyanúsította, hogy a tulajdonostól provizórt, sápot kaptak.

— *Darányi* — ugymond a cikk — # millió koronát lopott az adózók zsebéből. Ez a legalálalóbb panama, melyet ez a panamában bővelkedő ország fölmutatni képes. Kibocsátottak egy hírt, hogy lehetővé tegyék azt a szemérmetlen zsebelést, melylyel a szegénységgel, nyomorral küzdő ország pénzét el lehessen lopni abból a célből, hogy a honmentők osztozkodhassanak rajta. Az igazság egyszerűen az, hogy *Darányi* állítólag *Szék* Kálmánnal egyetértve ürügyet keresett arra nézve, hogy ezért a mítsem jövedelmező pocsolóért milliókhoz juttassa *Szentiványi*. Kérdezzük miért? Nyíltan azt beszélük, hogy százezrekre rugó sápert, provizórt, melyen osztozkodni lehessen. Hogy kinek? — ezt nem nehéz kitalálni.

Szék Kálmán és *Darányi* Ignác a cikkért sajtópert indítottak a *Népszava* ellen, amely *Tatai* Gyula betűszedőt nevezte meg az inkriminált közlemény szerzőjéül. Az ügyet a budapesti esküdtbírószék tárgyalta, s miután a bizonyítás során több tanú hallgattak ki, az esküdttek *Szék* Kálmánnal szemben nem állapították meg ugyan a rágalmazást, de a *Darányi*val szemben fenforgó nyilvános becsületsértésre igen jól feleltek, mire a sajtóbírószék a vádlottat három hónapi fogháza és ezer korona pénzbüntetésre ítélte, mely összegért a lapot tette felelőssé. A vádlott semmiségi panaszszal élt, melyet a mint lapunknak táviratozzák ma délelőtti tárgyalat a kir. Kuria I. büntető tanácsa *Kelemen* Mór elnöklésével, *Tarnay* János bíró előadásában. A Kuria *Tassy* Pál koronaügyész-helyettes indítványára a benyújtott semmiségi panasz elutasította.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

— Milyen lesz a termés? A földmívelési miniszter most adta ki a vetések állásáról június 20-ig beérkezett jelentések alapján kidolgozott termésbecslés. E szerint az idei terméseredmények, — habár távolról sem lesznek olyan jók, mint a múlt évek voltak, — mindamellett általában véve mégis közepesek voltak, sőt egyes vidékeken jó közepeseknek ígérkeznek. A buza várható átlagos termése Arad-, Békés-, Temes- és Csanádmegyében katasztrális holdanként 676 métermázsa, esetleg azon fölü; ugyan e megyékben a rozs és kétszeres várható termése katasztrális holdanként 612 métermázsa; az árpaé holdanként 675 métermázsa, esetleg több; a zabnál holdanként 638 métermázsa várható átlagtermés. Általában e megyék az országos átlagot érik el, esetleg annál jobb termést is kapnak. A miniszter jelentése szerint a szőlő elég jól fejlődik, de több helyütt virágzása közben eső érte. A permetezés, kapálás, kötözés, zöld ojtás a szőlő különböző fejlődési fokához képest folyamatban vannak. Helyenkint a virágzás véget ért. A termést általában közepesre becsülik.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, június 25.

Deliüzlet. Buzakínalat mérsékelt, vételkedv tartózkodó. Bányadi irányzat mellett 10.000 métermézes került forgalomba, 2% olcsóbb áron. Egyéb gabonanemek bányadtak. Időjárás szeles.

Értéktőzsde. Berlin 1, Páris 5 magasabb.

Zárulati 12 órákor:

Buza októberre	7.36—7.37
Rozs októberre	6.18—6.19
Zab októberre	5.43—5.44
Tengeri júlusra	6.24—6.25
Tengeri augusztusra	6.28—6.29
Tengeri 1904. májusra	5.24—5.25
Repce augusztusra	11.80—11.90

Zárulati 5 órákor:

Buza októberre	7.30—7.31
Rozs októberre	6.12—6.13
Zab októberre	5.41—5.42
Tengeri júlusra	6.22—6.23
Tengeri augusztusra	6.26—6.27
Tengeri 1904. májusra	5.23—5.24
Repce augusztusra	—

Szeszüzlet.

— Június 25. —

Mai jegyzéseink: Készárt nagyban nyers szesz 115 korona, kicsinyben 117 korona; finomított szesz nagyban 118 korona, kicsinyben 120 korona hordó nélkül, per 100 liter %, beleértve 70 korona fogyasztási adót.

Szártott moslék 12:30—13— korona mmásánként.

Budapest-kőbányai sertéskereskedelem.

— Június 25. —

Magyar elsőrendű: Öreg nehéz páronként 400 kilogramm felül súlyban 110—2 fillérig, öreg közép páronként 300—400 kilogramm súlyban — fillérig, fiatal nehéz páronként 320 kilogramm felül súlyban 120—1 fillérig, fiatal közép páronként 251—320 kilogramm súlyban 120—1 fillérig, fiatal könnyű páronként 250 kilogramm terjedő súlyban 120—1 fillérig.

Szerbiai: Nehéz páronként 260 kilogramm felül súlyban 118—9 fillérig, közép páronként 240—260 kilogramm súlyban 116—8 fillérig, könnyű páronként 240 kilogramm terjedő súlyban 112—4 fillérig.

Sertésüzlet. Június 22. napján volt készlet 46.509 darab, június 23. napján főlhajtatott 663 darab, június 23. napján elszállított 769 darab, június 24. napján maradt készlet 46.403 darab. Üzlet: Változatlan.

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsde.

Budapest, június 25.

Magyar aranyárjádék	120.50
Magyar koronajárjádék	99.40
Magyar arany 1/2%	91.—
Magyar ezüst 4 1/2%	—
Magyar keleti vasút	—
Magyar földterület-telepítési kölcsön	98.50
Magyar italmérési kölcsön	—
Horvát-szlavon telephely-telepítési kölcsön	99.25
Magyar nyeregnyersországi kölcsön	198.—
Tiszaszabályozási és szegedi kölcsön	156.—
Csátrák papírjárjádék	100.—
Csátrák járjádék ezüst	99.80
Csátrák járjádék arany	120.75
Koronajárjádék	100.75
1860-iki államsorsjegyek	153.—
Csátrák-magyar bankrészevény	1630.—
Magyar hitelbankrészevény	732.25
Csátrák hitelbankrészevény	662.—
Csátrák-magyar államsavut	671.50
20 frankos arany (Napoleonkor)	19.05
Német birodalmi márká	117.35
London	239.45
Páris	95.25
20 márkás arany	23.45

CSARNOK.

Az Élet kertje.

Irtá: Domokos László.

(Folytatás.)

[2]

Valami rendkívüli varázs van abban, ha egymásra nézve teljesen idegen emberek találkoznak. Néha visszatetsző, máskor bájosan üde, közömbös vagy üres, kifejezésben gazdag vagy semmitmondó az első pillanatok hangulata. A kérdések egymást kergetik. Vajjon az a másik, aki ilyenkor szavunkat hallgatja, kényszerűségből figyel-e ránk? Szükségét érzi-e, hogy elrejtse magát udvariassága mögött, vagy rokonszenvvel, őszintén mindjárt az első percben tele marokkal szórja felénk a szíve igaz jóságát? A legközönségesebb ember gyávan elveszti magát a szavak bőséges özönében, csak az ártatlanok és abszolút gonoszok őszinték egé-

zen. Ez az alkalom, ami gondolkodásra készít ilyenkor, kapuja egy dimenzióban végtelen fogalomnak, első lépcsője egy bámulatosan nagy és bámulatosan kisszerű, törékeny, halandó, de ismeretlen és fenséges világnak: egy emberéletnek.

Mindezt Becz Imre forgatta így a fejében, mikor ugyszólván az égből cseppent ebbe a bájos, szelid környezetbe. Nem igen volt társasági ember, hát egyáltalában nem fárasztotta magát, hogy szórakoztassa a hölgyeket. Azt hitte, hogy el van fásulva a kedélye és ezért nem érez izgatottságot, látván ezt a három zavarodott, kedvesen összeesküvő és titokzatosan egyetértő teremtet. Pedig csak csodálta őket elfogulatlanul, józanon és őszintén. Különösen a leányt. Megkapta a lelkét első pillanatra ennek a fejlődő életnek csodás tisztasága. Szavát is alig hallotta, tekintetét csak egy percre érezte, mégis aranyos fátyolt vont szeme elé az ő közelsége, azon keresztül nézte finom silhouetjét, megőrt fényű, bársonyos szőke haját és leboruló vállait.

A beszélgetés, egészen véletlenül, kicsapott a sablonos mederből. Épp a nyaralásról volt szó és igen zugolódott ellene az „öcsémasszony.” (Régi jó pogány szó ez; magyarul tantanak mondják.) Érdekes, finom feje volt, álmódó szemekkel és rendkívül puha, lágy fekete hajjal. Csendesen, hangsúlyozva beszélt és hangjába némi lemondó szomorúság vegyült. Hogy milyen kellemetlen az: egész nyáron egy rongyos faluban vesződni, ahol semmi szórakozás nincs az egy tennisen kívül. Ezt is megunja az ember. Se színház, se társaság, csak kakasok kukorikulása, ostorpatogás, lombzizegés és este, alkonyatán zümögő cserebogarak egyhangú zenéje... Hát ez végre is nagyon unalmas...

A bátyja csitította:

— Ugyan, édes fiam, ne beszélj bolondokat. Mindennek meg van a maga ideje. Az évszakok beosztása ellen hiába zugolódunk. A világ úgy van berendezve, ahogy van. Ella már előbb fölemelte a fejét és szinte tágra nyitotta szeméit a csodálkozástól. Látszott rajta, hogy valami nagyot akar mondani. Egy kicsit habozott vele, de aztán rá szántja magát mégis.

— Én nem értem, — mondta, miért kinozza magát némely ember oktalannul? Ha nem jól érezném magam ebben a társaságban, egyszerűen fölkelnék és elmennék oda, ahol nekem kellemesebb. Ha nem szeretném a falut, ebben a percben fölkerekednék és mint a vándor mádár, bolyonganék hegyen, völgyön, egy kis tiszta örömet... Elhiszik?

Boszus, haragos pillantások keltek e beszéd nyomán és a két asszony ingerülten harapot ajkára. Mielőtt azonban kitért volna a vihar, Becz Imre már kiszalasztotta a száján:

— Én elhiszem, Elluska.

A leányos nevelétségről és értelmetlen okoskodásról szóló prédikációk így elmaradnak. Már az illendőség kedvéért is. A háziur pedig természetes ösztönével azonnal megérezte, hogy most baj van; hát elnevette magát az ő falrengető, mindenkit magával ragadó kacagásával, gyönyörködve legetetvén szeméit a ragyogó arcú leányon.

— Pompás egy kölyök ugy-e? Neki mindig eszméi vannak! O folyton okoskodik és leszavazza a tulajdon familiáját! Kár hogy fiu nem lett belőle...

Es később, mikor a vendég távozott, még különösebb dolog történt. Már mindnyájan fölállottak és a háziasszony szeretetre legméltóbb mosolyával köszönte meg a látogatást. Imre kezét csókolta a két asszonynak és akkor vette észre, hogy Ella már az ajtóban várja, nekitámaszkodván a zöldleveles oszlopnak. Odament hozzá, megfogta a kezét és csak ennyit mondott:

— Isten vele.

De a tekintetének már nem tudott parancsolni. Meleg, gyújtó nézése volt, mint az olyanoknak, akikben törhetetlen akarat ég. Csak-hogy az ő szeme inkább leányos volt mégis; dióbarna, nagy, könnyben uszó szem, melynek a mélységében el lehet veszni annak, aki beletéved.

Ella beletéved. Egy percig még remegett agyában a gondolat, hogy vétet követ el, mikor így hisz az ismeretlen, nagy érzésnek, mely hódítóan, félelmesen, kápráztató fényvel lepte meg a szívét, de az elragadtatás

szava már ajkára tolt és csak úgy patakzott belőle az őszinteség:

— Jöjjön el holnap is... meg aztán is, minden nap...

Es hiába szidák illetlen magaviseleteért, ott állt a küszöbön mereven, csodafehér arccal, félig lehuny szemekkel, míg az a másik az idegen, el nem tűnt a nagy kert őszszeburuló fái alatt. Még aztán is látta sokáig és nem tudta lehunyni a szemét azon az estén.

(Folytatása következik.)

NAPIREND.

Június 26. Péntek. Róm. kath. naptár: János, Pál. — Protestáns naptár: János, Pál. — Izraelita naptár: Thamusz. — Görög-keleti naptár (június 13.): Aquilina. — A nap két 3 óra 49 perckor, nyugszik 7 óra 44 perckor.

Kölcsey-könyvtár. Nyitva van hétfőn, szerdán és szombaton délelőtt 11 $\frac{1}{2}$ —12 $\frac{1}{2}$ óráig; kedden, csütörtökön és pénteken délután 1 $\frac{1}{2}$ —2 $\frac{1}{2}$ óráig; vasárnap és ünnepnapokon zárva. Helyiség: Ereky-múzeum helyisége mellett Zlésterem.

Időjárás. A központi meteorológiai-intézetnek Aradra küldött táviratai szerint a mai napra a következő időjárás várható: Melegebb, sok helyütt csapadék.

Június 26. Az aradi kereskedők körének választmányi ülése este 8 $\frac{1}{2}$ órákor.

Vasuti közlekedés.

— Érvényes 1903. évi május hó 1-től. —

ARADROL	ARADRA
Budapest felé indul:	Budapest felől érkezik:
Magyarváradra reggel 5.10	Személyvonat reggel 6.05
Gyorsvonat reggel 8.18	Személysz. tv. reggel 9.10
Személyvonat d. n. 11.20	Gyorsvonat délelőtt 11.51
Gyorsvonat délután 4.21	Személyvonat d. n. 3.32
Személysz. tv. d. n. 4.45	Gyorsvonat este 7.11
Személyvonat este 9.35	Szmv. Szolnokról este 9.—
Erdély felé:	Erdély felől:
Személyvonat reggel 6.35	Soborsinról reggel 6.59
Gyorsvonat délután 12.11	Gyorsvonat reggel 8.08
Személyvonat délután 2.04	Személyvonat d. n. 10.50
Személyvonat d. n. 4.07	Radnáról délután 2.36
Radnára délután 6.35	Gyorsvonat délután 4.06
Gyorsvonat este 7.18	Radnáról vas. és ün. e. 8.13
Temesvár felé:	Temesvár felől:
Személyvonat reggel 6.15	Vegyesvonat d. n. 10.43
Személyvonat d. n. 11.56	Személyvonat d. n. 3.44
Vegyesvonat délután 3.—	Személyvonat éjjel 10.59
Szeged felé:	Szeged felől:
Személyvonat reggel 5.—	Személyvonat reggel 8.35
Vegyesvonat reggel 7.10	Vegyesvonat este 7.06
Személyvonat d. n. 4.11	Személyvonat este 10.33
Brád felé:	Brád felől:
Személyvonat reggel 6.25	Gurahonczról szm. r. 8.03
Vegyesvonat d. n. 12.06	Vegyesvonat d. n. 11.—
Gurahonczig szm. du. 4.30	Személyvonat este 6.56

Motormenetek

Arad—Szabadságtér és Battonya között.

Battonya felé reggel 8.—	Battonya felől reggel 6.02
Battonya felé d. n. 12.26	Battonya felől d. n. 12.04
Battonya felé este 7.11	Battonya felől d. n. 4.05

Nyári színház.

Pénteken, 1903. évi június hó 26-án:

A szökött katona.

Eredeti népszínmű 3 felvonásban. Irtá: Szigeti József.

SZEMÉLYEK:

Monti gróf	Könyves J.	Gémesi, jegyző	Somlai A.
Kamilla, neje	Csigaházi E.	Pista	Sarkadi A.
Korpadiné	Pajor Agnes.	Kisbíró	Németh J.
Gergely, fia	Békéssy Gy.	Völgyi	Győre Alajos.
Lajos, fia	Szabó József.	Miska	Juhász S.
Julcsa, árva	Karácsonyi.	Pesti biztos	Füredi J.

Kezdete este 8 órákor.

NYILTÉR.*

Borbás Lajos,

szobafestő és mázó, 10.

Arad, Weitzer János (volt Tempom-utca 12.)

Ajánlja magát a nagyérdemű helybeli és vidéki közönség figyelmébe mindennemű szobafestő és mázó munkák elkészítésére, u. m.: ereszét és fényezést a legegyszerűbbtől a legdíszesebb kivitelig jutányos árk mellett.

Szolid, pontos és lelkiismeretes munkák elvégzéséről a t. háztulajdonos és lakásbérletbiztosítottnak.

369—1903. g. sz.

Árverési hirdetmény.

Arad sz. kir. város gazdasági széke a nagyvárad utól jobbra az élővíz csatorna mellett fekvő s jelenleg Jellinek és Schlésinger czég által bérelt 634 □ öl területnek 1903. évi augusztus 1-től számított 3 évre való bérbeadása iránt folyó év június hó 30-án d. e. 10 óra kor árverést tart.

Kikiáltási-ár: négyszögölenként 1 (egy) korona.

Bánatpénzül leteendő a kikiáltási ár 100%-a készpénzben vagy elfogadható értékpapirokban.

Az árverésen részt lehet venni szóbeli és írásbeli ajánlatokkal.

Az írásbeli ajánlatok lezártan a szóbeli árverés megkezdése előtt nyújtandók be, s csak akkor vétetnek figyelembe, ha azokhoz a bánatpénz mellékelve van, s ha az ajánlatot tevő kijelenti, hogy az árverési feltételeket ismeri és elfogadja.

Az árverési feltételek a gazdasági tanácsnok urnál az árverést megelőzőleg is megtekinthetők.

Arad sz. kir. város gazdasági székeinek 1903. évi június hó 22-én tartott üléséből.

Kiadta:

Dr. Angel, s. k.
aljegyző.

986—1903. g. sz.

Árlejtési hirdetmény.

Arad sz. kir. város gazdasági széke a külvárosi utak kavicsolási munkálatainak elvállalásairánt folyó évi július hó 6-án d. e. 10 órakor árlejtést tart.

Kikiáltási-ár: 2828 kor. 80 fill. Bánatpénzül leteendő a kikiáltási ár 100%-a készpénzben vagy elfogadható értékpapirokban.

Az árlejtésen részt lehet venni szóbeli és írásbeli ajánlatokkal.

Az írásbeli ajánlatok lezártan a szóbeli árlejtés megkezdése előtt nyújtandók be s csak akkor vétetnek figyelembe, ha azokhoz a bánatpénz mellékelve van s ha az ajánlatot tevő kijelenti, hogy az árlejtési feltételeket ismeri és elfogadja.

Az árlejtési feltételek a gazdasági tanácsnok urnál az árlejtést megelőzőleg is megtekinthetők.

Arad sz. kir. város gazdasági székeinek 1903. évi június hó 22-én tartott üléséből.

Kiadta:

Dr. Angel, s. k.
aljegyző.

8946—1903. sz.

Hirdetmény.

Közhirre teszem, hogy előfordult veszettségi eset következtében Arad város területén levő összes kutyáknak 40 napig költve tartását vagy szájkosárral való ellátását rendelem el.

Az állategészségügyről szóló 1888. évi VII. t. cz. végrehajtása tárgyában a nagyméltóságú m. kir. földművelési miniszterium ál-

tal 40,000—1888. sz. alatt kiadott rendelet 188. §-a szerint ezen rendelet érvényének tartama alatt elfogott kutyák kiirtandók lévén, felhívom a közönséget, hogy a rendelet intézkedéseit pontosan betartsák, mert mindazon kutyák, a melyek szájkosár nélkül szaba-

don járnak, a pecér által elfogatni fognak s a törvény szerint kiadhatók nem lévén, elfogatásuk után azonnal kiirtatnak.

A rendőr kapitányi hivatal mint I-ső foku állategészségügyi hatóság. Aradon, 1903. évi június 24-én.
Green, tb. főkapitány.

8399—1903 kh.

Hirdetmény.

Arad szab. kir. város közönsége által alkotott és a m. kir. belügy-ministerium által jóváhagyott szervezeti szabályrendelet alapján, mely a kapitányi hivatalnak kötelességévé teszi a szabadban való fürdés meggátolását, életbiztonsági szempontból a Maros folyóban a felállított szabad fürdőkön kívül való fürdést betiltom, és felhívom a lakosságot, hogy a szabadban való fürdéstől tartózkodjék, a szülőket és iparosokat pedig, hogy a gyermekeikre, illetve tanonczaikra e tekintetben szigorúan ügyeljenek, mert mindazok, kik a szabadban fürdenek, szigorúan büntettni fognak, ha pedig serdületlen követi el a kihágást, az 1879. évi XL. t. cz. 27. § a alapján a szülő vagy munkaadó iparos fog felelősségre vonatni.

Arad, 1903. évi június hó 15.

Green,
fb. főkapitány.

Magy. kir. államvasutak üzletv. Aradon.

14485—1903. I. sz.

Pályázati hirdetmény.

A magy. kir. államvasutak aradi üzletvezetősége nyilvános ajánlati tárgyalást hirdet a Petrozsény állomáson kibővitendő fűtőházzal kapcsolatos munkákra.

A tervek, a költségcsatások, a szerződési tervezet, az ajánlati minta, a pályázati feltételek, valamint az 1867-ben kiadott általános és részletes feltétlfüzetek és az „Épületek leírása“ Aradon a m. kir. államvasutak üzletvezetőségének pályafentartási osztályában a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Az ajánlatokat legkésőbb 1903. évi július hó 1-én déli 12 óráig kell benyújtani alólírott üzletvezetőség általános osztályánál.

Az ajánlatokat egy koronás, az ajánlat mellékleteit ivenként 30 filléres bélyeggel ellátva, lepecsételve és a következő felirattal kell benyújtani:

„Ajánlat a petrozsényi fűtőház bővítési munkáira.“

ajánlatok csakis az összes munkákra nyújthatók be.

Az ajánlat benyújtását megelőző napon, vagyis 1903. évi június hó 30-án déli 12 óráig az összes munkákra pályázóknak 1200 kor., azaz Egezerkettszáz korona bánatpénzt kell a magy. kir. államvasutak aradi üzletvezetőségének gyűjtőpénztáránál akár készpénzben, akár állami letétekre alkalmas értékpapirokban letenni.

A bánatpénzről szóló letétjegy az ajánlathoz nem csatolandó.

Az értékpapírok a legutóbb jegyzett árfolyam szerint számíttatnak, de névértéken felül számításba nem vétetnek. Csak idejekorán beérkezett írásbeli ajánlatok szolgálhatnak a tárgyalás alapjául. Távirati uton tett ajánlatok figyelembe nem vétetnek. Posta útján beküldött ajánlatok és bánatpénzek térti vevénnyel adandók fel. Az ajánlatok feletti döntés határideje a pályázati határidőtől számított 2 hétben állapittatik meg, a bánatpénzek visszaadása pedig a döntéstől számított 8 napon belül eszközöltetik.

Aradon, 1903. évi június hó 11.

Az üzletvezetőség.

(Utányomás nem díjazatik.)

Egymást ölik!

a balga svábok; — bár

Vojtek és Weisz

rovarirtója

tömegesen pusztítja őket.

Kapható 50, 80 140 filléres dobozokban.

Csak akkor valódi, ha minden doboz eredeti zárószallagunkkal van leragasztva. 845

Cséplőgép és járgány tulajdonosok figyelmébe!!

Az 1893. XXVIII. törvénycikk értelmében minden **cséplőgép tulajdonos köteles** balesetknél az első segélynyújtáshoz szükséges kötszerekkel felszerelt

Mentőszekrényt

készletben tartani.

Mint hogy fenti rend let be nem tartása pénzbírsággal jár, saját jól felfogott érdekében ajánlom legkitünőbb szerekkel és jól zárható dobozzal ellátott

Mentőszekrényemet

Előírás szerint összeállítva, használati utasítással 5 frt.

Hiányos mentőszekrények jutányosan kiegészítettnek.

Lábizzadás

Hónaljizzadás

ellen kipróbál biztos határu szer a **Hajós-féle**

Szárit!!!

HINTÓPOR

Szagtalanit!

(Tanno-salicyl comp.)

126

Ára egy doboznak 35 kr.

Fenti szerek egyedül kaphatók

Hajós Árpád

gyógyszertára és gyógyvegyészeti labororiumában

Arad, Andrassy-tér 22. sz., a megyeházzal szemben.

APRÓ HIRDETÉSEK.**A Triesti Általános**

Biztosító Társaság aradi főgynök-ségénél egy kereskedelmi akadémiát végzett fiatal ember mint gyakorlak felvétetik. Személyesen bemutatkozni lehet délelőtt 8-11 óráig. 1890

Bukott elemi,

vagy polgári iskolai tanulókat javító-vizsgálatra előkészít egy tanító. Leveleket „Tanító” a kiadóba. 1891

Üzlet kiadó.

Salacz-utca 3. szám alatt, a Kis pipa sörcsarnok és a casino alatt levő szép üzlet portállal és mellette levő szobával, kiadó. Bővebb felvilágosítással szolgál Rotstein Mór ur, fűszerkereskedő, Szabadság-tér 3. szám alatt. 1851

ARADON,

Salacz Gyula-utca 2.

Kalmár József

műszerész

ajánlja jó minőségű

kerékpárjait.

Raktáron tartok elsőrendű külső és belső gumikat és minden a kerékpárhoz tartozó felszerelési tárgyakat. Olcsón és jótállás mellett végzek kerékpár javításokat.

Villanyos csengő és telephon berendezéseket szakszerűen és jótállás mellett készítek. 806

Telephon szám 242.

SIÓFOK

a Balaton

leghullámogabb pontján.

Tökéletes

tengeri fürdő.

600 katasztr. hold elsőrendő szántóföldből álló

birto

Temesmegyében

szabadkézből eladó

vagy bérbeadó.

Ugyanott 230 hold nagyságú terület egészben vagy 100 és 130 holdas részeken eladó.

Közelebbi czim a lap kiadóhivatalában.

Ügynökök kizárva. 1380

Van szerencsém a n. é. közönséggel tudatni, hogy Aradon

kárpitos és diszítő-üzletet nyitottam.

Több éven át Budapest, Bécs, Berlin, Brüssel és Párisban elsőrendű műtermekben dolgoztam, úgy, hogy azon kellemes helyzetben vagyok t. cz. rendelőknek legkényesebb igényeinek is megfelelek.

Elvállalok minden e szakmába vágó munkákat, a legegyszerűbbtől a legdisebbéig kivitelig a legjutányosabb árak mellett. Elvállalok olcsón lakásberendezéseket helyben és vidéken. Költözködések alkalmával butorcsomagolást, ugyszintén használt kárpitozott butorok és billiardasztalok újra áthuzását gyorsan és olcsón eszközölök.

Tisztelettel

Reiner J. Gyula

kárpitos és diszítő

Thököly-tér 6/a. szám (Prolich-ház.)

Váradai János

urás, Arad Hunyady ezelőtt Fekete kútya-utca (a Hunyady kávéházal szemben.)

Elad, vesz és szakszerűen javít mindenféle órákat, végez e szakmába vágó műveleteket pontosan 2 évi jótállás mellett.

Raktáron tartok mindennemű aranyeműt, veszek tört aranyat és ezüstöt. 699

Permetező

3 évi jótállással (ingyen javítás.)

E permetező kátrészelt a rézoldattal semminemű érintkezésbe nem jönnek s így azokat sem megtámadni, sem eldugni vagy meg rongálni nem képes. Ára 82 kor., 3 évi ingyen javítással.

Hönig Frigyes

harangöntőnél

Arad, Rákóczy-utca 28. sz.

Ugyanott

Borszivattyuk

s hozzávaló legjobb minőségű gumicsövek.

Tüzi-fecskendők

s hozzávaló legjobb minőségű belül gumizott kenderömlők és kutak. Mindennemű javítások elfogadtatnak.

Két tanuló felvétetik.

Mikalakai tégl- és cserépgyári telepek

(ezelőtt Goldis J. Kornél.)

Egyedüli tulajdonos: **Pollak József, Arad.**

T. cz.

Szives tudomására hozom, hogy mikalakai tégltelepem legjobb minőségű

TÉGLÁT

készítek s azt igen jutányos árban hozom forgalomba. Kérem szükséglet esetén engem telephonon vagy levelem leg ajánlattételeire felhívni. 1812

Tisztelettel

Pollak József,

Telephon 255. szám.

fűszer-nagykereskedő.

Neubauer Manó építő vállalkozó

Arad.

Városi és megyei telefon 411. szám.

Többrendbeli megbízásom van boros pinczéknek cement- és vasbetonból való megépítésére, minek folytán bátorkodom a t. közönség b. érdeklődését ezen legujabb és teljesen bevált rendszerű borospinczékre felhívni.

Elvállalok

borpinczéket, boroshordókat

ezement-betonból a legujabb rendszer szerint, drótbetétes fődém-szerkezeteket cement-betonból, turbina és zsillip építéseket a legjutányosabb árban, jótállás és kedvező fizetési feltételek mellett.

Kivánatra a helyszínére utazom.

Terveket és költségvetéseket díjmentesen készítek.

Kiváló tisztelettel

NEUBAUER MANÓ.

Aradi nyomda részvénytársaság könyvnyomdája.

Wolster Izsó

uri szabó

Aradon, Szent Pál-utca 3. sz. (szemben az Erdélyi kávéházzal.)

Elvállal, bármilynemű uri öltönyök mérték szerinti elkészítését a legjobb dívat és pontos szabás szerint a legjutányosabb árak mellett.

Javításokat és átalakításokat olcsón eszközöl. 228

Zálogcédulákat,

tört aranyat, ezüstöt és ékszer-tárgyakat készpénz fizetés mellett a legmagasabb árban vesz

DEUTSCH IZIDOR

órás és ékszerész

ARAD, TEMPLUM-UTCZA

Minorita-palota.

Alkalmi vételek folytán legolcsóbb bevásárlási forrás!

Arad legnagyobb 703

óra és ékszer-raktára.

TELEFON 438.

Arad legrégibb kerékpár és varrógép javítóhelye és raktára, Szabadság-tér 7. sz.

Hammer Vilmos

villany-műszerész.

Telefon szám 98.

Elsőrendű drezdai kerékpárok.

Raktáron

Singer karikahajós varrógépek

műhímezésre, továbbá

zajtalan járasu Singer varrógépek 32 frtért öt évi jótállás mellett.

Villanyosengő

és

telefon-berendezést szakszerűen és jótállás mellett vállalok. — Nagy raktár kerékpár és varrógép alkatrészekben.

KINTZLER ZOLTAN

Gronometter műúrás és ékszerész

Arad, Andrássy-tér 20. (Régi Arena.)

Kizárólag finom

óra és ékszer

kapható. 321

Pontos és szolid kiszolgálás

Nagymennyiségű

léc és deszka**eladó**

az Aradi Nyomda Részvénytársaságnál.